

Temat: Symetria i rytm w architekturze.

Z poprzedniej lekcji do zrobienia mieliście ciekawą budowlę architektoniczną. Kto nie wykonał zadania to może to zrobić w każdej chwili. Nie podałam terminu, bo liczę że w natłoku lekcji znajdziecie czas na wykonanie zadań z plastyki w odpowiednim dla Was czasie. Pamiętajcie, że brak pracy = ocena niedostateczna.

Dziś dowiecie się o symetrii i o rytmie w niektórych budowlach. Zapoznajcie się najpierw z tekstem umieszczonym poniżej (w podręczniku str. 63-65).

21. Symetria i rytm w architekturze

Wiemy już, że dzieło architektoniczne nie tylko powinno być piękne, ale przede wszystkim musi dobrze służyć celowi, do którego jest przeznaczone. Teraz jednak przyjrzymy się budowli jako dziełu, w którym obowiązują te same zasady kompozycji, jakie rządzą innymi dziełami plastyki. Sprawdźmy zatem, jak w architekturze realizują się znane wam już zasady symetrii i rytmu. Oto dwie budowle, całkowicie różne pod względem rozmiarów, formy oraz przeznaczenia: dawny polski dworek (il. 57) oraz gmach Teatru Wielkiego w Warszawie (il. 58). Jeśli jednak spróbujemy je opisać według prawideł kompozycji, to odnajdziemy również ich podobieństwa. Obie budowle zostały skomponowane (mówimy: zaprojektowane) według zasad symetrii i rytmu.

57. Dworek w Petrykozach, I połowa XIX wieku

Tutaj oś symetrii stanowią drzwi wejściowe pośrodku dłuższej ściany. Część lewa i prawa tej ściany po obu stronach drzwi są identycznie skomponowane: mają po trzy okna, które zarazem tworzą wyraźny rytm.

58. Antonio Corazzi (czytaj: koracci), Teatr Wielki w Warszawie, XIX wiek

Gdzie wyznaczymy oś symetrii, jeśli liczba kolumn (smukłych podpór) części środkowej jest parzysta? Poprowadzimy ją od najwyższego punktu – czubka trójkąta na szczycie budowli. Zauważymy wówczas, że lewa i prawa strona budynku są identyczne. Jest tu też kilka rytmów. Tworzą je regularne rzędy okien, ale przede wszystkim szeregi kolumn biegnące przez całą długość budynku (wyższe w części środkowej, niższe w częściach bocznych).

Jak pamiętacie, w rysunkach, obrazach czy rzeźbach idealna symetria jest spotykana bardzo rzadko – inaczej jest w architekturze. Od najdawniejszych czasów symetryczna, stabilna forma budowli, ożywiona harmonijnym rytmem rozmaitych elementów budziła podziw, szacunek i zaufanie. Tak budowano świątynie i pałace władców, a później także siedziby ważnych urzędów, teatry, szkoły, a nawet banki. Zaobserwujcie, czy we współczesnej architekturze zasady symetrii i rytmu nadal znajdują zastosowanie.

Pomyśl, odpowiedz, wyszukaj

1. Czy znajdziesz w tym podręczniku jeszcze inne ilustracje pokazujące takie budowle, w których można wyznaczyć oś symetrii?
2. Przyjrzyj się z zewnątrz budynkowi szkoły. Czy odnajdujesz w jego architekturze rytm? Jeśli tak, spróbuj określić, czy jest to rytm prosty, czy złożony.

Zadanie domowe: W technice kolażu wykonaj projekt fasady dowolnej budowli, zawierający cechy omawiane na tej lekcji, tj. symetrię i rytm.

Fasada – to główna, wejściowa, efektowna ściana budynku, o szczególnie dużej dekoracyjności, spełniająca funkcję reprezentacyjną wobec całego budynku, wyróżniająca się spośród pozostałych ścian.